

III

OLIVÆ EPISTOLÆ

EPISTOLA PRIMA.

GAUCELINI BITURICENSIS ARCHIEPISCOPI AD OLIVAM.
(Anno 1020.)

Omnipotentis Dei Clementia G. archiepiscopus et abbas ejusdem honoris gratia sublimato domno O. plurimum salutis munus.

Vestræ præconium sanctitatis, etc. *Reliqua habes tomo Patrologiæ CXL, in GAUCELINO, ad ann. 1029.*

EPISTOLA II.

OLIVÆ AD GAUCELINUM ARCHIEP. BITURICENSEM.

GAUCELINO sanctæ primæ sedis Bituricensis archiepiscopo venerando, cunctisque beati patris Benedicti Floriacensis cœnobio degentibus, pusillis cum majoribus, O. sanctæ Ausonensis Ecclesiæ præsul, licet indignus, et abbas, secumque degens congregatio cuncta, pie in Christo viventibus omnia bona.

Gratias agimus vestræ venerandæ paternitati et amantissimæ charitati, quoniam et nostris doloribus condoluistis, et ut patres filiis compassi estis, et de tanto terrarum spatio nostri memores facti, valde consolatorias litteras direxistis. Suscepimus autem illas cum multo vestri desiderio, et consolati sumus non modico relegendo. Nostræ vero post Deum summa consolationis hæc est, si ejus animam vobis Christo placeat commendare; quam, sicut omnium nostrum, cum illo cupimus esse. Omnipotenti quoque Domino vos commendantes vestris orationibus nos committimus, orantes ut quos dirimit ab alterutro locus in se indivisibilis perenniter jungat Deus.

EPISTOLA III.

EJUSDEM AD MONACHOS RIVIPULLENSES.
(Circa an. 1023.)

OLIVA sanctæ Ausonensis Ecclesiæ præsul, licet indignus, et abbas, universo cœtui cœnobio Dei Genitricis commanenti desiderabile præmium cœlestis regni.

Dum vestræ nuntium sanitatis lætus audio, hoc est quod semper exopto. Scitote autem me similibus oblectari vestrique memorem gratissime fieri. De constructione vero, quæ scripsistis, parietum et capæ cæterarumque rerum, ex vestri parte haud mihi secus videntur ac bona, cum sint piissimi Dei gratissima dona. De absolute quoque Witardi et emendatione ipsius confido in vobis post Dominum Jesum, vobisque committo et juxta velle solvere et pro posse corrigere. Igitur nos, postquam a vobis excessimus, inter cætera quæ gessimus, inter archiepiscopum et vicecomitem Narbonensem ad diri-

A . . . . . negotia judices statuimus, pactumque pacis dicto. . . . . parati ad finiendum, cumque præstolatur hujus causa facti, comitissa Rutenensis venerit ad solvendum. Conventionem interea colligavi inter Wifredum et Willelmum et Ugonem comites. Hac hebdomada conjungentur, si forte tantis malis finem imponere valeamus. His ergo et aliis præoccupati negotiis, regressionis nostræ diem vobis mandare nequimus, rogantes ut horum quæ circa vos sunt vestris quantocius litteris conscii per omnia simus. Præterea cygnos et gaviancum, delicias domini, quam maxime custodite; et quidquid illis adversi acciderit, aut boni contigerit, continuo litteris prænotate; ut aut prosperis collætetur, aut adversis afficiamur. Euge autem quoniam est nobis et grus, quæ jam didicit aera saltibus pervolare, asinis et porcis oculos eruere, videturque jam capite rubescere, pennis nigrescere et voce clarescere; cujus tantis prosperitatibus vos convenit congaudere. Bene valete.

EPISTOLA IV.

EJUSDEM AD SANCIVM NAVARRÆ REGEM.
(Anno 1023.)

Orthodoxæ fidei cultori magnifico domno SANCIO regi gloriosissimo, universis laudibus præferendo, OLIVA sanctæ Ausonensis Ecclesiæ præsul et abbas licet indignus, secumque commanens divini ordinis cœtus, felices triumphaliter hic possidere successus, et non finiendos in cœlestibus æternaliter fructus.

C Si prosperitas vestræ magnificentie divini muneris concessionibus augmentatur, nihil nostris mentibus optabilius inesse probatur. Verum si quibuslibet incommodis promovetur, nihil quod magis nolumus invenitur. Agimus autem innumeras pro posse gratias omnipotentie Conditoris, qui sic latitudinem vestri cordis vinculo sui constringit amoris ut quæ maxima sunt operum vestrorum, vel media, non propria sponte peragatis, sed timentium illum consilia, horum videlicet qui longe sunt et qui prope, regali solertia conquiratis. Vobis quoque plurimas impendimus laudis quoniam nunquam nostram parvitatem excipitis, sed in benefaciendo, et quasi magnum aliquid ex vestris negotiis consulendo perquiritis. Quo circa nostras animas ita vestro spiritui conjunxistis, ut nemo nostrum sibi quidquam melius optet evenire quam vobis. Vidimus hoc tempore domnum abbatem Pontium fratrem et filium nostrum cum Garcia fidelissimo vestro, qui nobis

retulerunt mandatum et sollicitudines animi vestri.

2. Igitur de hoc, unde placuit vestræ celsitudini nostram inquirere parvitatem, quidquid melius ex lege et prophetis, vel de cæteris divinis Scripturis colligere potuimus, vestris obtutibus dirigere studuimus. Quanti ergo sit criminis conjugali vinculo proximos conjungere sanguinis lex Veteris Testamenti pronuntiat, prophetæ clamant, apostoli ostendunt, sanctique post illos Patres suis dictaminibus innuunt. Et quod veteri lege damnatur a prophetis, id ipsum interdicitur ab apostolis; contradicitur, et a cæteris postmodum divinæ scientiæ cognitoribus anathematizatur. Clamat denique Dominus ipse per Moysen in libro Levitico: *Omnis homo ad proximam sui sanguinis non accedat, ut revelet turpitudinem ejus.* Subinfert quoque post pauca et dicit: *Cum uxore proximi tui non coibis, nec seminis commistione maculaberis.* Item in eodem: *Omnis anima quæ fecerit de abominationibus quidpiam, peribit de medio populi sui.* Item post paululum in eodem: *Qui coierit cum uxore patris, vel avunculi sui, et revelaverit turpitudinem ejus, portabunt ambo iniquitatem suam, et absque liberis morientur.* Item Ezechiel propheta dicit de hoc inter cætera: *Si genuerit homo filium sanguinem effundentem, et uxorem proximi sui pollutentem, nunquid vivet? Non vivet. In peccato suo quod operatus est in ipso morietur.* Hinc iterum Osee propheta loquitur inter alia: *Maledictum, mendacium, homicidium, et furtum et adulterium inundaverunt, et sanguis sanguinem tetigit. Propter hoc infirmabitur terra et omnis qui habitat in ea in bestia agri, et volucre cæli, et in piscibus maris.* Sanguis etenim sanguinem tangit, dum irrationabilis copulæ profana commistio sanguinis affinitati se jungit, atque in fornicationis nodum connubiale commercium transit. Hucusque de veteribus. Christianæ quoque religionis post Christum institutor et doctor apostolus Paulus hujusmodi genus fornicationis detestans, in Epistola ad Corinthios prima ait inter cætera: *Nescitis quia corpora vestra membra sunt Christi? Tollens ergo membra Christi, facium membra meretricis? Absit. An nescitis quoniam qui adhæret meretrici, unum corpus efficitur? Erunt, inquit, duo in carne una. Qui autem adhæret Domino, unus spiritus est.* Item in eodem loco: *Fugite fornicationem. Omne peccatum quodcumque fecerit homo extra corpus est, Qui autem fornicatur, in corpus suum peccat.* Hinc idem Apostolus in Epistola ad Thessalonicenses inter alia: *Hæc est enim voluntas Dei sanctificatio vestra, ut abstineatis vos a fornicatione, ut sciat unusquisque suum vas possidere in sanctificatione et honore, non in passione desiderii, sicut et gentes quæ ignorant Dominum.* Et post pauca: *Non enim vocavit nos Deus in immunditiam, sed in sanctificationem. Itaque qui hæc spernit, non hominem spernit, sed Dominum, qui etiam dedit Spiritum sanctum suum in vobis.*

3. Abhinc sequuntur exempla canonum, qui a sanctis Patribus divino Spiritu plenis editi, quid su-

per hoc contineant, hæc ab illis ad posteros mihi demonstrant. De incestis, ex concilio Herdensi, capitulo 4: *Hi qui se incesti pollutione commaculant quique in hoc detestando contubernio perseverant cum nullo Christianorum cibum sumant.* Item de his, qui proximis se jungunt, ex concilio Toletano, capitulo 5: *Nullus fidelium propinquam sanguinis sui in matrimonio sibi copulet; quod si fecerit, tanto tempore a Christi corpore et fraterno consortio excommunicatus existat quanto fuerit ista contagione pollutus.* Item ex concilio Agathensi capitulo 12: *De incestis et junctionibus nihil prorsus veniæ reservamus, nisi cum adulterium separatione sanaverint.* Incestos vero dicimus, qui relictam fratris uxorem acceperint aut fratris germanam, aut novercam, aut consobrinam, aut de propria cognatione usque in septimam generationem, aut uxorem avunculi vel filiam avunculi, vel filiam patris aut privignæ suæ, quibus omnibus conjunctio illicita interdicitur. Item Gregorius papa sanctissimus in concilio Romano ait de hoc inter cætera: *Si quis consobrinam duxerit in conjugio, aut uxorem de propria cognatione, vel quam cognatus habuit usque in septimam generationem, anathema sit.* Et responderunt tertio omnes qui erant in concilio: *Anathema sit.*

4. Hæc itaque sunt, o bone rex et clarissime princeps, incesti connubii damna. Hæc divinitus interdictæ copulæ detrimenta, super quæ multo latius auctorum numerosa congereremus exempla, nisi nos et brevis temporis, et nuntiorum properata regressio, et prolixitas chartæ cogere ab incepto desistere. Oramus autem vos et obsecramus per Dominum Jesum, ut omni circumstantia vos ab his execrandis operibus custodiatis, nulloque deinceps modo assensum tam nefandis usibus præbeatis. Quoniam sicut dicit beatus Paulus apostolus: *Qui talia agunt digni sunt morte, non solum qui faciunt, sed et qui consentiunt facientibus.*

5. Sed fortasse dicet aliquis: Si rex imperatori sororis conjugium non negaverit, tunc perseverantia pacis et paganorum deletio, et Ecclesiarum ad legem Dei per omnes illorum terras restituatur correctio. Quod si non fecerit, pacis dissidium, et levatio paganorum, et detrimentum in Dei legibus perseverabit Ecclesiarum. Vana prorsus est ista cogitatio, et ut verius fatear, diaboli in cordibus humanis immissio, et ab omni funditus ratione veritatis absistens. Nunquam enim ex hujusmodi copula pax processit, aut ex tam incesto connubio divini cultus securitas emanavit. Denique Spiritum sanctus deridens tam stultorum hominum cogitatus, qui existimant quod ex istiusmodi illicita convenientia pacis proveniat status, inducit tales in quodam loco dicentes: *Faciamus mala, ut veniant bona.* An et isti non sunt horum similes et hæreticis cœquales, qui ex sponsione hujus copulæ occasionem subintroducunt ad ipsecendæ pacis atque justitiæ? *Audivimus autem et credimus propter quod et loquimur. Quo-*

niam semper ex castitate et pudicitia pax procedit, quare *Christus qui est pax nostra*, castæ et pudicissimæ Virginis filius inter homines venit, *ut pacificaret ea quæ in cælis sunt, et quæ in terris*. Certe Joannes Baptista et præcursor ejusdem Filii Dei, dum copulas Herodis prohiberet illicitas, capite truncatus propter justitiam perdidit vitam, sed lucratus est gloriam. Et non solum ipse, sed et omnes sancti, qui nos hactenus præcesserunt, divinæ legis adversariis usque ad effusionem sanguinis restiterunt. Ergo si propter hoc contra vos adversitas improborum hominum, Christianorum scilicet vel paganorum, insurrexerit, ne timeatis illos, neque paveatis. *Dominum autem Christum, ipsum sanctificate*. Ipse terror vester, et ipse pavor vester, et erit vobis in sanctificationem, in laqueum autem offensionis, et in petram scandali omnibus, qui propter hoc insurrexerint adversum vos. Eritque cum illis brachium carnem, vobiscum vero Dominus Deus noster, *qui est adjutor in opportunitatibus, in tribulatione*. Verum si aliquatenus vos ab illis permiserit flagellari, habete in memoria repositam æternam spem, quam sine dubio vobis concedet, sempiternæ hæreditatis, *quam oculus non vidit, nec auris audivit nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus se*. Non enim semper boni tribulantur, nec semper mali justos opprimunt, quia *gloria eorum stercus, et vermis est, et ducunt in bonis dies suos, et in puncto ad infera descendunt*.

6. Notum autem habemus quia in vestris olim regionibus leges rectissimæ promulgatæ et sancti canones a beatissimis Patribus sunt instituti. Eratque tunc temporis terra vestra specimen totius orbis in religione divina et dominatione terrena. Nunc autem regionem vestram coram vobis alicui devorant

et desolantur, sicut in vastitate hostili. Quoniam tribus inter cætera vitia pessimis nequitias cognoscitur subjacere, incestis videlicet conjugis, et ebrietati atque auguriis. Et de primo quidem pro posse jam diximus; de ebrietate vero per Isaiam loquitur Dominus: *Væ qui potentes estis ab bibendum vinum, et viri fortes ad miscendam ebrietatem*. Hinc et Paulus apostolus dicit quia *ebrii regnum Dei non possidebunt*. De auguriis autem præcepit Deus in lege: *Non auguriabimini, nec observabitis somnia*. Hinc et Paulus apostolus ait: *Dies observatis, et menses, et tempora et annos; timeo ne forte sine causa laboraverim in vobis*. Interim nos finem damus epistolæ. Rogamus vos ut dominum, et obsecramus ut patrem, et admonemus ut filium, quod nostris dictis, imo divinis assertionibus credere non dedignemini, nec malorum hominum permittatis prevalere consensum contra leges divinas et statuta sanctorum, in ordine scilicet Ecclesiarum et correctione monasteriorum, defensione quoque pupilulorum et viduarum, et justissima dispositione vobis plebium commissarum. Nos autem, quandiu sumus in hoc corpore, semper erimus orantes pro vobis, quemadmodum pro animabus nostris, ut Deus omnipotens ab insidiis inimicorum vestrorum vos clementer eripiat, et in sanctis operibus usque ad finem vitæ perseverare concedat. Si quid vero vestri nobis placeat mandare servitii, jubete pro velle, quoniam parati sumus obedire pro posse. Quod autem hic non potuit scribi, in ore domni positum est Pontii.... Datum per manus Arnalli hujus operis ministri, v Iduum Maiarum, anno Incarnationis Christi millesimo vigesimo tertio, indictione vi.

IV

VICENSIS ECCLESIE CONSECRATIO

(Anno 1038.)

Anno incarnationis Dominicæ 1038, æra MLXXXVI, indictione v [vi] venit domnus Guifredus S. primæ sedis Narbon. archiepiscopus, vir excellentis ingenii, et Sapientiæ singularis, ad sedem B. Petri apostoli principis Ecclesiæ Ausonensis, atque cum eo episcoporum suæ dioceseos venerabile collegium, cum caterva præmaxima diversi ordinis clericorum, occurrente simul variæ dignitatis ac utriusque sexus grandi multitudine populorum, ad consecrandam ejusdem sedis basilicam in honore beatorum apostolorum Petri et Pauli constructam. Agebantur autem hæc sub potentatu et præsentia domnæ Ermesindis comitissæ divinæ legis operatricis magni-

sicæ, sui que nepotis domni Raimundi comitis et marchionis, pueri egregiæ indolis. Horum vero numerosa catervatim profluens congeries advocatorum, et conventus reverendorum, quem supra retulimus, præsulum, facta sunt instinctu et industria mentisque devotione paratissima domni Olivæ præfate sedi venerandi pontificis, qui eandem ecclesiam strenuiter a solo cœptam, multisque sumptibus et labore perfectam, diversis sanctorum pignoribus undecunque contractis, ad sanctitatis cumulum perornavit, atque cum præcellentissimo episcoporum agmine, sacro plebis ordine, divina se juvante gratia, dedicavit.